

Rapportnr.	002 /2009
Status :	foreløpig/endelig

INSPEKSJONSRAPPORT

Hvaler Kommune, avløpsanlegget

Bedriftens adresse:	Postboks 160 1680 SKJÆRHALLEN	FMVAs saksnummer:	07/9323
Utslippstillatelse av:	15.02.1995 – vilkår er tilsidesatt av forskrift	Organisasjonsnr.	964 947 082
Bransjenr.:	90.000	Forrige kontroll:	*
Kontrollklasse:	uklassifisert	Tidsrom for kontrollen:	20.01.2009
Tilstede fra bedriften:	Tore Trondsen Per Kåre Rubach Jon Birger Eriksen Lars Erik Thoresen Odd Magne Ulvund	Inspektør:	Karsten Butenschøn Toralf Deilhaug
		Andre tilstede:	

Rapportens status: *Utkast/foreløpig rapport*

Rapporten er ”foreløpig/endelig” Det innebærer at dersom Kommunen ikke har innvendinger til faktagrunnlaget, vil rapporten være å betrakte som endelig rapport 2 uker etter at den er mottatt.

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Følgende hovedtema ble kontrollert:

- Internkontroll
- Kommunens håndtering av nytt regelverk (forurensingsforskriften § 14-5).
- Driftskontroll og – oppfølging

Hovedkonklusjon

Under inspeksjonen ble det konstatert følgende avvik:

- Kommunens dokumenterte internkontroll har mangler med hensyn til avløpsanlegget
- Driftskontrollsystemet viser usanne data

Fylkesmannen har forøvrig følgende anmerkninger i forbindelse med inspeksjonen:

- Overvann fra Skjærhallen er trolig spillvannpåvirket

Utarbeidet dato: 2. februar 2009

Sign.:

Inspektør: Karsten Butenschøn

1. Innledning

Denne rapporten er skrevet etter en rutineinspeksjon. Inspeksjoner gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Inspeksjonen fokuserer på overholdelse av krav. Rapporten omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor Fylkesmannens forvaltningsområde. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

- AVVIK defineres som: overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.
(F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)
- ANMERKNING defineres som: et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for inspeksjonen var:

- Aktuelle lover og forskrifter
- Tillatelse av...
- Beredskapskrav av...
- Andre enkeltvedtak...

3. Omfang

Hovedtema for inspeksjonen var:

- Internkontroll med vekt på risikoanalyser, avvikshåndtering og resultatrapportering internt i organisasjonen.
- Kommunens håndtering av nytt regelverk (forurensingsforskriften § 14-5).
- Driftskontroll og – oppfølging, med vekt på å forebygge overløp, herunder avskjæring av fremmedvann

4. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under inspeksjonen:

Avvik 1

Kommunens dokumenterte internkontroll har mangler med hensyn til avløpsanlegget.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 5 nr. 6-8.

Kommentarer:

Kommunens dokumenterte internkontroll er i liten grad utformet med tanke på avløpsanlegget. Kommunen kan dokumentere rutiner innen bl.a. el-sikkerhet og vannforsyning som er relevante også for avløpsanlegget, men disse rutinene er etablert for å nå andre mål enn de forurensingsmessige.

Risikovurderinger i forhold til ytre miljø mangler for avløpsanlegget

Det er ikke gjennomført en helhetlig risikovurdering av avløpsanlegget. Slik risikovurdering er en forutsetning for å kunne vurdere om kommunens beredskap mot utslipp ved stans er tilstrekkelig. Risikovurderingen skal også synliggjøre behovet for og gjennomføringen av utslippsforebyggende tiltak. Risikovurderingen skal være skriftlig og gjennomførte og planlagte risikoreducerende tiltak skal dokumenteres.

Kommunens avløpsanlegg omfatter om lag 80 pumpestasjoner. Flere av disse er bygget med utslippsforebyggende buffertanker, men det finnes også stasjoner uten buffertank. Kommunen har ikke umiddelbart tilgjengelig en oversikt over hvilke stasjoner som har slik buffer. Buffervolumet er avgjørende for hvilken aksjonstid kommunen har til rådighet før nødoverløp skjer til resipient.

Kommunen har også etablert en rekke andre utslippsforebyggende tiltak, slik som ettersynsrunder på pumpestasjoner, spyling og pluggkjøring av avløpsnett, tilsetning av Nutriox mot luktutslipp osv. Kommunen har ikke dokumentert de vurderinger som er gjort forut for disse tiltakene.

Avviksrutiner for hendelser med utslippsfare mangler

Det mangler en rutine for å dokumentere retting av feil og mangler som fører til utslipp eller utslippsfare. Det er heller ikke enkelt å produsere en oversikt over slike avvik og avviksstatistikk brukes i liten grad til å avdekke gjentakende feil.

Kommunen har overordnede avvikssystemer og journalfører avvik i el-systemet på skjemaer i pumpestasjonene. Det føres også en vaktjournal. Det finnes også en driftsbok-funksjon til ledningskartverket som ikke er tatt i bruk.

Det foreligger ingen helhetlig rutine som avklarer hvilke avvik som skal behandles i hvilke systemer og hvordan avviksstatistikk skal brukes til å kartlegge forbedringsmuligheter.

Driftsrutiner som gjelder avløpsanlegget er ikke dokumentert

Kommunen har etablert VA-vaktordning og gjennomfører regelmessig forebyggende ettersyn ved pumpestasjoner og lignende. Det føres vaktjournal og det er journalføring i hver pumpestasjon ved besøk. Disse og andre iverksatte utslippsforebyggende rutiner er ikke dokumentert i internkontrollen.

Avvik 2: Driftskontrollsystemet viser usanne data

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 5 nr. 7. jf Forskrift om begrenning av forurensning § 14-5.

Alle kommunens pumpestasjoner er koblet til et driftskontrollsystem som viser data for væske-nivå i pumpesump, nivå for start og stopp av pumper, nivå for alarmer og for overløp, driftstider osv. Driftskontrollsystemet beregner tilrenningshastighet og eventuelle overløpsutslipp.

Driftskontrollsystemet er et av kommunens viktigste utslippsforebyggende tiltak. Pumpestasjoner kan følges opp utenom de rutinemessige besøkene i felt og svikt i avløpsledningsnettets fanges opp gjennom trending (systematiske sammenlikninger av pumpede mengder i pumpestasjoner på et ledningsstrek).

En gjennomgang av utvalgte pumpestasjoner viste at for enkelte stasjoner er det lagt inn feil oppmåling av nivåene i pumpesump. Videre var det flere stasjoner som anga tid for overløp siste døgn, herunder anga en stasjon overløp i 3800 minutter siste døgn. Disse overløpstidene må være feil/artefakt da minuttallene var til dels umulige. Det var ikke utløst overløpsalarm ved noen av stasjonene.

Alt i alt viser gjennomgangen at kommunen ikke kan stole på driftskontrollen. Når systemet inneholder feil og melder feil som ikke eksisterer, er det også risiko for at systemet ikke melder alle reelle feil.

Kommunen er pliktig å beregne utslippsmengder via overløp, jf. forurensningsforskriften § 14-5. Avdelingsleder og driftsoperatør antok at systemet beregner overløpsutslippet som en funksjon av overløpstid og tilrenningsmengde. De stasjonene som viste overløpstid siste døgn hadde likevel ikke beregnet noe utslipp som følge av dette.

5. Anmerkninger

Fylkesmannen har følgende anmerkninger i forbindelse med inspeksjonen:

Anmerking 1 Overvann fra Skjærhallen er trolig spillvannpåvirket

Kommentarer: I Skjærhallen pågår separering av avløpsnett. Etter separering blir overvann ført til utslipp i gjestehavna via et gammelt virvelkammeroverløp. Under verifikasjoner var overvannsnett i drift og ved utslippspunktet ble det observert "lammehaler", grums og papirrester. Dette viser at overvannet er rikt på næringsstoffer og tyder på at det kan ha vært gjort feilkoblinger ved den gjennomførte separeringen.

Det er ikke generelt krav om renseinnretninger på overvannsutslipp. Et virvelkammer er konstruert for å avlaste overbelastning på et avløpsanlegg slik at avløpsstrømmen splittes slik at minst mulig partikler følger med i overløp. Når hele avløpsstrømmen skal gå overløpsveien vil imidlertid ikke partikkelavskillingen være effektiv. Vann og slam som står i virvelkammeret mellom nedbørepisoder kan være kilde til framvekst av "lammehaler" som senere skylles ut til resipient.

Under forutsetning av at omfanget av feilkoblinger ikke er større enn i andre avløpsanlegg, regner Fylkesmannen med at kloakkutslippet via dette overvannsnettets kun medfører helt lokal forurensing, og at utslippet ikke er i strid med fastsatte krav etter forurensingsloven.

6. Andre forhold

Det er nylig utarbeidet en rutine for årlig gjennomgang av at internkontrollen

Det er utarbeidet en rutine for internrevisjon av internkontrollen. Denne rutinen er datert 15. juni 2008. Gitt at rutinen blir iverksatt på en god måte, vil kommunen på denne måten bygge en oppdatert, funksjonell og effektiv internkontroll tilpasset behovet.

7. Verifikasjoner

Følgende ble verifisert under inspeksjonen:

Driftskontrollsystemet slik det vises på PC på kontor i Rådhuset
Pumpestasjon PA4013 Kroksund
Virvelkum på lekeplass i Skjærhallen
Gjestebrygge ved utslippspunkt for overvann